

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՄԱՍԻՆ-ՍԻՐԻՆԱԿ

ԱՐՋԻ ԲՈԹՈԹԸ

ՄԱՍԻՆ-ՍԻՐԻՆԱԿ

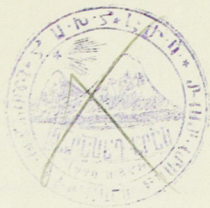
1930

ՄԱՍԻՆ-ՍԻՐԻՆԱԿ

1005

1005

A II
39239

Դ. ՄԱՍԻՆ-ՍԻՔԻՐՅԱԿ

Ա Ր Զ Ի Բ Ո Թ Ո Թ Ը

Քաղաք. ՅԵ. ՉՈՂՐԱԲՅԱՆ

මූලාශ්‍රයක් № 1454
ප්‍රකාශනවල № 6021 (ප)
නිකුත්වූ දිනය. 581
විෂය 5000

ԱՐՋԻ ԲՈՐՈՐԸ

—Արջի քոթոթ ուղճւմ եք,—ղիմեյ ինձ կառապանս։
—Վճրակեց եւ այլ քոթոթը, Մնղրեյ։

—Մեր հարեանի մօտ ե... Նրանց ընծալել են ծանոթ
վորսորդները։ Շատ լավ քոթոթ ե, ընդամենը վերեք շաք-
թական... Մի խոսքով՝ ծիծաղելի գաղան ե։

—Յեթե լավն ե, ինչո՞ւ հարեւանդ չի պահում։

—Ո՛վ ե իմանում... Ինքս քոթոթին տեսել եմ. մի թղա-
չափ հազիվ լինի... Այնպես ծիծաղելի բաներ ե անում
վոր...

Յեւ այն ժամանակ ապրում էլի Ուրալի մի գավառական
քաղաքում։ Ինտալարանս բավական ընդարձակ եր. ել ինչո՞ւ
չվերցնելիայդ քոթոթը։ Յեւ իսկապես, քոթոթը բավական
ծիծաղաշարժ կենդանի վե։ Թո՛ղ ապրի, հետո կանանե՛նք։

Այդպես ել արի։ Մնղրեյը գնաց հարեանի մօտ ե
կես ժամ հետո բերավ մի փոքրիկ քոթոթ, վորը, Մնղ-
րելի մորթե ձեռնոցի հափ հազիվ լիներ, այն զանազանու-
թյամբ, վոր ալս կենդանի ձեռնոցը ծիծաղաշարժ ձեռով
ման եր գալիս իր չորս թաթերի վրա ե ավելի ծիծաղա-
շարժ չուում իր զուրկեկան, կապույտ աչքերը։

Քոթոթի հետևից լեկավ փողոցային լերեխաների մի ահագին բազմութիւն, այնպես վոր ստիպւած լեղանք բակի դուռը փակել: Քոթոթը սենյակ մտնելով, բոլորովին չշփոթվեց, այլ ընդհակառակը, իրան այնքան ազատ զգաց, կարծես իրանց վորչն եր մտել: Նա հանգիստ դիտեց ամեն ինչ, անցավ պատերի մոտով, ամեն բան հոտոտեց, մի լերկուրան ել շողափեց թաթիկով և լերեվի, գտավ, վոր ամեն ինչ կարգին է:

Տանս ապրող աշակերտները նրա համար բերին կաթ շաքարահաց, պաքսիմատ: Քոթոթը բոլորը ընդունեց, ինչպես հարկն է և, անկշունու մ հետին թաթերի վրա նստելով, պատրաստվեց նախաճաշի: Նա աչք ամենը անում եր շտեմար, վաճ զավեշտական լրջութեամբ:

—Քոթոթ, կաթ ուզում ես:

—Քոթոթ, առ քեզ պաքսիմատ:

—Քոթոթ...

Մինչ ասելի եր սեննում այս իրարանցումը, աննկատ

տելի սենյակս մտավ իմ փոսորդական շունը՝ հին շիկակար-
միր սետտեր (լերկարամազ անգլիական բարակ)։ Շունն
խակունց գգաց մի ինչ-փոր անծանոթ դազանի ներկայու-
թյունը, ձգվեց, մազերը բիզ-բիզ լեզան և հազիվ աչք ելինք

Յերբ Բոբոր մտավ սենյակ՝ բոլորովին չսփո-
վեց, այլ քնդհակառակը, իրան այնքան ազատ
զգաց, կարծես իրանց վարձն էր մեկ։

Ճպել, նա փտաները բարձրացրեց փոքիկ հյուրի վրա
Պետր էր տեսնել այդ պատկերը, Գոթոթը քաշվեց մի
անկյուն, նստեց չետին թաթերի վրա և չարությամբ լի

աչքերով նայեց կամաց-կամաց մոտեցող շանը:

Շունը պառավ եր, փորձված, և այդ եր պատճառը, վոր նա միանգամից չը հարձակվեց, այլ չերկար զարմացած նայեց անկոչ հյուրին, վորովհետև այդ սենյակը նա իրենն էր համարում, ուր հանկարծ հայտնվել է ինչ-վոր անձանոթ մի գազան, անկյունում պսղոգել ու աֆնպես և նայում, վոր կարծես, վոչինչ, սկի բան չի պատահել:

Յես տեսա, թե ինչպես շունը սկսեց հուզմունքից

Շունն իսկույն զգաց անմտնոր զագանի ներ-
կայությունը, ձգվեց, բաժկացավ...

դույալ և պատրասվել նրան բռնելու: Բայց բոլորովին այլ բան դուրս չեկավ, քան սպասում ելինք:

Շունը նայեց ինձ, կարծես հարցնում էր համաձայնու-
թյունս և միևնույն ժամանակ առաջ շարժվում մարադ մտած,
ծանր, զգուշ քայլերով: Թեև մինչև քթթոթը հազիվ մի կես

արշին եր մնացել, բայց անուամենայնիվ շունը չարավ
վերջին քայլը, միայն ավելի ևս ձգվեց և արագ շունչ քաշեց:
Նա, շներին հատուկ սովորութեամբ, ցանկանում եր նախ
հոտոտել անձանիթ թշնամուն:

Բայց հենց այս վճռական վայրկյանին՝ փոկրիկ հյուրը
թափահարեց իրեն և աջ թաթով մի լավ շրպացրեց շան
գնչին: Հարվածը, ըստ լերեփուլի, շատ եր ուժեղ,
փորովհետեւ շունը վա թռավ ու կլանչեց:

— Կեցցեա, քոթոթ, — առացին աշակերտները, — եսպէս
փոքրիկ ու ժոշնչից չի վախենում:

Շունն ամոթահար վա-վա գնաց ու ընկավ խոհանոց:
Քոթոթը կաթը, շաքարահացը հանդիսաւ կերավ, հետո,

Առանձնապէս նրան զբաղեցնում էին դռները

բարձրանալով ծնկներէս՝ կծկվեց ու սկսեց մըմռաւ կատվի
ձաղի պէս:

— Ախ, ինչքան լափն ե, — կրկնեցին աշակերտները

միաբերան: — Մենք նրան կը պահենք մեզ մոտ... Նա ախ-
քան փոքրիկ է, վոր վոչ մի բան չի կարող անել:

— Ինչ կա վոր, պահեցեք, — համաձայնեցի լես հիացու-
մով նայելով հանգստացած փոքրիկ գազանին:

Յեվ ինպե՞ս չհիսնալի... Նա ախքան լավ եր մրմուռւմ,
ախքան վստահությամբ եր լիզում իր սև լեզվով իմ ձեռքերը
և վերջացրեց նրանով, վոր փոքր լերեխալի պես, քնեց
ձեռքերիս վրա:

Քոթոթը մնաց ինձ մոտ և ամբողջ ուրը գվարճացնում եր
ինչպես փոքրերին, ախպես և մեծերին: Նա ախքան ծի-
ծաղելի ձևով եր գլորվում, ամեն բան ուզում եր տեսնել,
ամեն տեղ մտնել:

Նա կծկվեց գորգի վրա յեւ խկույն բնեց:

Առանձնապես նրան գրադեցնում էլին դռները: Տակից
քշփորում եր, կոխում եր թաթը դռան տակ և սկսում բաց
անել: Յեթե դուռը չեր բացվում, սկսում եր բարկանալ, մըրթ-
մըրթալ, փնթփնթալ և իր սպիտակ, մեխի նման, սուր տառմ

ներով կրծել փալար։ Իհնձ զարմացնում եր այս փոքրիկ
դանադյոշի արտասովոր շարժունությունը և ուլժը։

Մի որվա ընթացքում համարյա ամբողջ տունը շրջեց
և, կարծեմ, չմնաց մի անկյուն, վոր շտնաղեր, չհո-
տոտեր ու չլիզեր։

Գիշերն լեկավ...

Յես քոթոթին թողի սենյակումս։ Նա կծկվեց գորգի
վրա և խակուջն քնեց։ Համոզվելով, թե հանգստացավ, յես
ամպը հանգցրի և նույպես պատրաստվեցի քնելու։ Չանցավ
քառորդ ժամ, քունս տարավ, բայց ամենաանուշ տեղը
քունս խանդարվեց, քոթոթը տեղավորվելով սեղանատան
դռան մոտ, համառությամբ ուղում եր դուռը բանալ։

Յես հազիվ լեռ քաշեցի նրան և պարկեցրի առաջ-
փա տեղը։ Չանցավ կես ժամ, նուշնը կրկնվեց։ Ստիպված
ելի վեր կենալ և նորից պառկեցնել կամակոր գազանին
կես ժամից հետո նուշնը... Վերջապես, այս բոլորը հոգնեց-
րեց ինձ, և միևնույն ժամանակ քունս տանում եր։ Յես
բաց արի առանձնասենյակիս դուռը և քոթոթն արի սեղա-
նատուն։ Բոլոր դրսի դռներն ու պատուհանները փակ ելին,—
հետևապես անհանգստանալու բան չկար։

Բայց այս անգամ ել չհաջողվեց քնել։ Քոթոթը մտել
եր պահարան և շրխլշրխկացնում եր ափսեները։ Ստիպված
ելի վեր կենալ և պահարանից դուրս հանել նրան։ Դրա
համար նա սաստիկ բարկացավ մրթմրթաց, գլուխը թափ
տվեց և մինչև անգամ փորձեց ձեռս կծել։ Բռնեցի նրա
վզակոթից և տարա հյուրասենյակ։

Այս գլխացավանքն ինձ ձանձրացրեց, մանավանդ մյուս որը պետք է վաղ վեր կենալի: Այնուամենայնիվ շուտով քնեցի, մոռանալով փոքրիկ հյուրիս: Անցավ մոտավորապես մի ժամ, հանկարծ հյուրասենյակից լսվող սալսափելի աղմուկն ստիպեց ինձ վեր թռչել: Առաջին բոպելն չկարողացա հասկանալ ի՞նչ է պատահել, իսկ հետո միայն պարզվեց, վոր քոթոթն ու շուկն, վոր քնած երեսասենյակում՝ սոփորական տեղում, գզվում ելին:

— Ծիշտ վոր գազան, զարմացավ կառապանս, բաժանելով կոպոդներին:

— Հիմա մենք սրան ձեր տաննեք, ասացի ինքս ինձ. — Գիշերս սա մարդ չի թողնի քնի...

— Աշակերտները սրան շատ են սիրում, — խորհուրդ տվավ Անդրեյը: — Թող նրանց մոտ ել քնի:

Քոթոթը տեղավորվեց աշակերտների սենյակում, վորոնք շատ ուրախացան փոքրիկ քոթոթի համար:

Գիշերվա ժամը լերկուսն եր, լերք ամբողջ տունը հանգստացավ: Յես շատ ուրախ ելի, վոր ազատվեցի ալդ անհանգիստ հյուրից և կարողացա քնել: Բայց չանցավ մի ժամ, մենք բոլորս վեր թռանք աշակերտների սենյակից լսվող սառտիկ աղմուկից: Այնտեղ ինչ-վոր տարրինակ բան եր կատարվում:

Յերը լես վագեցի ալդ սենյակը և լուցկին վառեցի, ամեն ինչ պարզվեց:

Սենյակի մեջտեղը դրված եր գրասեղանը՝ լերեսը սրվուռոցով ծածկած: Քոթոթը դուռնը հասցրել եր մինչև սփռոցը, ատամներով բռնել, թաթերով հենվել սեղանի վտին ու,

Վորքան ուժ ուներ, քաշում եր սփողը: Քաշեց-քաշեց,

Նա աննկատելի դուռ գտավ բակը՝ վախեցրեց
կովին:

միչե վոր ամբողջ սփողը, նրա հետ միասին նաև նրա
վրա չեղած լամպը, լերկու թանաքաման, ջրով լի շիշը և

ընդհանրապես ամենը, ինչ դրված էր սեղանի վրա: Հետևանքը—Նարդված լամպ, փշրված չրաման, հատակին թափած թանաք, իսկ ալդ բոլորի մեղավորը քաշվեց սենյակի ամենահեռու անկյունը, վորտեղից ածուխի պես պսպղում ելին միմիայն նրա աչքերը: Փորձեցինք վերցնել նրան, բայց նա ամենայն լեռանդով պաշտպանվում էր և մինչև անգամ կծեց աշակերտներին մեկին:

—Ի՞նչ անենք այս ավազակի հետ,—ասի լես:—Անդրեյ, այս բոլորի պատճառը դու լես:

—Յես ի՞նչ արի վոր,—արդարացավ կառապանս,—լես առաջարկեցի միայն վերցնել քոթոթին, իսկ վերցնողը դուք ելիք, ինչո՞ւ վերցրիք. դուք վերցրիք աշակերտներն էլ չատ ուրախացան...

Մի խոսքով քոթոթը ամբողջ գիշերը մեզ չթողեց քնել: Հետևյալ որը բերեց նոր տանջանքներ: Այս դեպքն ամառն էր, դռները թողնում ելինք բաց և նա աննկատելի դուրս գալով բակը՝ սաստիկ վախեցրեց այնտեղ գտնվող կովին: Բանը վերջացավ նրանով, վոր քոթոթը բռնեց հավի ձուռին ու խեղդեց: Ահագին գժգոհություն բարձրացավ: Կատաղեց առանձնապես խոհարարուհին: Նա հարձակվեց կառապանի վրա, և քիչ էր մնում իրար թակելին:

Հետևյալ գիշերը, թյուրիմացություններից խուսափելու համար, անհանդիստ հյուրին փակեցինք նկուղում, ուր վոչինչ չկար, բացի ալյուրով լի տաշտից: Ի՞նչ աղմուկ բարձրացրեց խոհարարուհին, լերը մյուս ուրն առավորը քոթոթին գտավ ալյուրի տաշտի մեջ քնած: Խոհարարուհին, նեղացած, արտասովեց և պահանջեց իր ոտճիկը, վոր հեռանա:

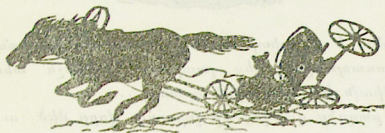
—Մարդու հանդիստ չի տալիս ես դարձելի կենդանին
բացատրեց նա: — Հիմի լիկ կովին մտանալ չի լինի, ճուտերին
պետք է փակած պահել... Այլուրը պիտի թափել. չե՛ս,
ուռճիկս տվեք գնամ:

Մոտոտովանվում եմ, շատ զղջում ելի, վոր վերցրել ելի
քոթոթին և շատ ուրախացա, չեքք մեկը գանվեց, վոր
վերցրեց նրան:

—Ինչ եք ասում շատ սիրելի գազան ե, —հիանում եք
նա, — լերեխաներս կուրախանան... Դա նրանց մեծ ուրա
խութլուն կպատճառի: Իսկապես, վորքան սիրելի չե...

—Այո, սիրելի չե, — համաձայնեցի լես:

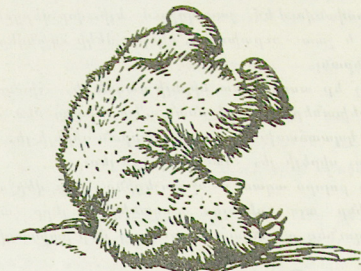
Բենք բոլորս ազատ շունչ քաշեցինք, չեքք վերջապես,
ազատվեցինք ալդ «սիրելի» գազանից և չեքք ամբողջ
սունն ընդունեց տոաջվա տեսքը: Բալց մեր բախտավորու-

Նսեց ջանեկ ձիւժած կառի մեջ... Բվոսնաց...

Թլունը չերկար չաեմեց, փորտինտե ծանոթն հենց մլուս
որը վերադարձրեց քոթոթին: «Սիրելի» գազանը նոր տե
ղումն տվելի չարութլուն արալ, քան մեզ մոտ: Նստեց
մեր քոթոթը ջանել ձի լծած կառքը, մրթմրթած, վոռնաց...
Ջին, իհարկե, վախից փախցրեց կառքը և կոտրեց:

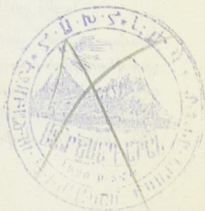
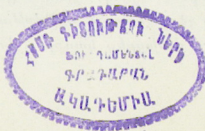
Մենք փորձեցինք քոթոթին վերադարձնել նրան, ումից կառապանս բերեց, բայց տերը կտրուկ մերժեց լեռը նդունել:

A 39939

—Հիմա ի՞նչ պիտի անենք սրան,—պաղատանքով գիմեցի կառապանիս:—Յես պատրաստ եմ մինչև անգամ վճարել, միայն թե ազատվեմ դրանից...

Մեր բաղդէն գանվեց մի փորսորդ, փորը մեծ ուրախութեամբ վերցրեց նրան:

ԳԱՍ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

220039232

(066)

718

A $\frac{11}{3923}$

ФРГ 25409.

МАМИН-СИБИРЯК
МЕДВЕДКО

75678